

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

**R. P. Pavli Laymann è Societate I: Theologiae Moralis
Compendiv[m] absolutissimum et in quinq[ue] libros
partitum**

Laymann, Paul

Moguntiae

8 [i. e. 9]. De substitutione & fideicommisso.

urn:nbn:de:hbz:466:1-40716

nus solemniter instituat extraneum, virtute eiusdem clausulæ institutio directa vertitur in fideicommissariam & proximi hæredes ab intestato censentur gravati restituere extraneo hæreditatem. Tertio, si testator hærede necessario scienter præterito vel iniuste ex hæredita to in testamento minus solemniter instituat extraneum virtute illius clausulæ formaliter vel virtualiter adiectæ, censetur hæres necessarius gravatus, ut detracta portione legitima, reliquam hæreditatem restituat instituto.

Codicillus nuncupativus, legatum continens, nuncupari potest.

CAP. IX.

De substitutione & fideicommissis.

Substituere est in locum hæredis unius alterum statuere, quod dupliciter fieri potest directe & indirecte. Directa substitutio est, in qua sine ministerio institui hæreditas sub conditione defertur substituto V. C. Instituo hæredem Titium, si is hæres non fuerit, vel nolens vel non potens morte præveniens, esto hæres Sempronius, (& hæc dicitur substitutio vulgaris.) Item si testator impuberem in sua potestate constitutum, & post mortem suam in alterius potestatem non casurum hæredem instituat, eiq; alium substituat sub conditione, si ante annos pubertatis, eum ipsemet testamentum facere prohiberetur, decedat (& dicitur hæc substitutio vulgaris) Ad exemplum pupillaris substitutionis a iura introducta est, quæ fit liberis amencibus, surdis simul & mutis; eo quod & si testamentum facere nequeant, Et dicitur hæc substitutio exemplaris, quam etiam mater potest, sed debet substitui aliquis ex hæreditatibus

ribus necessariis, si non extent, fratres. Mater autem non potest pupillariter substituere, cum impubertem in potestate non habeat.

- 2 Indirecta substitutio, quæ & fideicommissaria dicitur, ea est, in qua hæreditas substituto defertur ministerio hæredis qui à testatore genitus est absque, vel sub conditione, nisi tale aliquid fecerit, ut hæreditatem vel totam vel partem eius aliquotam alteri restituat, qui idcirco fideicommissarius appellari solet. Hæres tamen fideicommissio grauatus post hæritatem quartam partem eius, in qua institutus fuit, sibi retinere potest quæ pars Trebellianica dicitur à S. C. Trebelliano. Cæterum testator prohibere poterit, ne Trebellianica à fideicommissio detrahatur; non minus quam ut Falcidia à Legatis. Deinde non potest deductio fieri à fideicommissis: fieri neque à legatis ad pias causas; Excipe nisi tam hæres institutus, quam fideicommissarius aut legatarius sit pia causa; Quando enim priuilegium conuenit cum priuilegio, tunc cessato utroque, seruetur ius commune.

Porrò si hæres institutus hæreditatem repudiet, tunc omnia eius iura & actiones ad fideicommissarium transferre cogitur; nullo nec damno, nec commodo apud hæredem remorante.

- 3 Præter prædictas substitutiones quatuor, sunt etiam duæ mixtæ, quia plures in se substitutiones continent. Prima est, quoad personas, quæ dicitur reciproca, seu breuiloqua, in qua plures hæres instituti sibi inuicem substituuntur, v. c. *Instituo Caium & Titium hæres meos, eosque inuicem substituo*. Altera substitutio mixta plures in se continet secundum tempora & ætates; atque vocari solet compe'diosa; pura si pater, a

...sue descendens ita testamentum concipiat. Insti-
tuo filium meum hæredem, eique, quodcumque
ex vira decesserit, substituo Titium. Tunc si filius hæ-
res patris non extiterit, admittitur substitutus Titius
ex vulgari: si vero hæres extiterit, sed intra puber-
tatis annos decesserit, admittitur Titius ex pupilla-
ri: Si autem post pubertatem decesserit succeditur
ei ex fideicommissaria, detracta tamē non solum le-
gitima, sed & Trebellianica. Si deniq; & mente ca-
pus filius sit, succedit ei Titius ex exemplari.

In donatione inter viros veluti commissum inter-
uenire potest, si quis alteri donet ea lege, ut post trās-
actum tempus vel eueniente aliqua conditione alte-
ri tradat: quo casu res vinculata dicitur, quia alienari
possessore non potest.

Imperitia Notarii ineptē & obscurē loquentis nõ
vitiat dispositionem.

Confessio patris omne genus probationum ex-
cedit: Quamobrem etiam in externo foro, si verba
testamenti ambigua sint, sed intentio testatoris du-
obus saltem testibus probari possit ex verbis extra te-
stamentum à testatore prolatis, multoq; magis si hæ-
res certis coniecturis persuasus fateatur testatorem
voluisse instituere fideicommissum, haud dubiè cõ-
tra eum pronuntiabitur.

Hæres fideicommissio grauatus, si sine liberis de-
cesserit profitendo religionem hæreditatem acqui-
rit Monasterio, nisi aliud expresserit, & euidentis con-
iectura sit, noluisse testatorem, ut fideicommissum
ad monasterium deueniat, si grauatus in eo profite-
atur, sed statim deueniat ad substitutū. Potuit enim
testator de bonis suis arbitrata suo disponere; imò
iustam ita disponendi causam habuisse, v. c. ut in fa-
milia

milia diuitiarum decus, potentia ac restatorum memoria conferuentur.

CAP. X.

De legatis & fideicommissis particularibus.

1 **L**egatum seu fideicommissum particularis quædam est donatio à defuncto relicta & ab hæredibus præstanda.

NB. Legatum & fideicommissum particulare non differunt inter se, nisi verborum formâ, cum enim ea ad ipsum legatarium diriguntur v. c. *Lego Titio tantum* dicitur legatum strictè: cum verò ad hæredes, vel legatarium relatis verbis, rogantur, vt etiam tendent alteri tertio, dicitur fideicommissum particulare.

2 Qui testari, is etiam legari potest: Codicillum autem facere nemo potest, nisi qui & testari, & qui hæredes institui, iis etiam legata relinquere possunt: Excipe spurios, quibus habitatio solum, & alimenta relinquere possunt, modò id non fiat in fraudem.

3 Licet fratres Minores hæredes non institui possint, tamen legata per modum elemosynæ eisdem relinquere possunt, modò id non fiat in magna quantitate, vt veluti hæreditas sub nomine legari dari videatur.

4 Fratribus Minoribus non habitatio seu iuncta ab eorum Monasterio, nec redditus annuus perpetuus vel ad tempus longum, vt tollatur mendicitas, pro victu aut vestitu eorum legari potest; potest tamen legari pro Ornamentis Ecclesiæ, pro luminibus annuis, pro libris, pro vino sacrificii.

Ren